

Jouluseimi. Kuva: Jukka Pekka Jousimaa.

Vauvan punainen uloste

Huolestunut äiti toi lastenlääkärin vastaanotolle 7 kk:n ikäisen pojan ja kertoi, että tämän ulosteet olivat muuttuneet verisiksi. Todisteeksi äiti toi vaipan, jossa oli tummanpunaista ulostetta (**KUVA 1**).

Poika oli syntynyt täysiaikaisena, kasvu ja kehitys olivat edenneet normaalisti. Hän oli rintamaitoruokinnalla ja sai D-vitamiinilisää säännöllisesti. Kiinteät ruuat oli aloitettu suosituksen mukaisesti, ja syöminen sujui ongelmitta. Vatsa toimi päivittäin. Vatsavaivoja, oksentelua tai runsasta pulauttelua ei esiintynyt. Muutamaa viikkoa aiemmin oli todettu silmätulehdus ja korvatulehdus, jotka oli hoidettu kloramfenikolisilmätipoilla ja amoksisilliinikuurilla. Muita lääkkeitä poika ei ollut käyttänyt.

Lääkäriintulopäivän aamuna oli tullut kiinteä uloste, joka oli loppuosastaan punaista. Iltapäivällä oli tullut toinen, kokonaan punainen uloste, joka äidillä oli mukanaan. Äiti mietti, että poika oli ehkä ollut hiukan tavallista väsyneempi ja syönyt huonommin, mutta mitään selviä edeltäviä oireita ei ollut esiintynyt.

Ruokavalioon ei ollut äskettäin lisätty uusia ruoka-aineita. Lapsi ei ollut syönyt mitään punaisia ruoka-aineita, kuten punajuurta, tomaattia tai punaisia marjoja. Äidin nännit olivat ehyet, eikä hän käyttänyt lääkkeitä. Anamneesissa ei ollut ulkomaanmatkoja.

Tutkittaessa todettiin hyväkuntoinen, kuumeeton, tyytyväinen ja virkeä vauva. Iho oli terve. Aukile ja kallon luut palpoituivat normaaleina. Sydämen ja keuhkojen kuuntelulöydös oli normaali ja reisivaltimon syke tuntui hyvin. Vatsa oli pehmeä ja aristamaton. Poikkeavia resistenssejä ei vatsanpeitteiden läpi tuntunut. Suoliäännet olivat normaalit. Penis oli normaali

KUVA 1.

ja kivekset laskeutuneet. Peräaukko oli normaali, haavaumia tai muuta poikkeavaa ei todettu. Tuseeraus pikkusormen kärjellä onnistui hyvin, eikä lapsi sitä aristanut. Suojakäsineeseen jäi vähän ruskeaa ulostetta. Suun limakalvot ja nielu olivat terveet. Suussa oli neljä maitohammasta; kaksi ylä- ja kaksi alaleuassa. Korva- ja silmätulehdus olivat parantuneet. Vaipassa oli normaalin väristä virtsaa.

Hemoglobiinipitoisuus oli iän mukaisesti normaali, 119 g/l (viiteväli 100–141 g/l), samoin muu verenkuvasta. Ulosteen hemoglobiini (F-hHb-O) määritettiin vaipassa olleesta punaisesta ulosteesta, ja tulos oli negatiivinen.

Lapsi kotiutui oireettomana. Lääkäri halusi vielä tarkentaa anamneesia, ja äidin kanssa sovittiin puhelinkontakti seuraavaksi päiväksi, jolloin asia ratkesi. Mistä oli kyse? Vastaus on sivulla 2463.

Vauvan punainen uloste

Lääkäri pyysi äitiä miettimään, voisiko kotona olla jotain punaista väriä sisältävää, mitä lapsi olisi laittanut suuhunsa. Asiaa mietittyään äiti keksi, mistä oli kyse. Poikaa pidettiin ajoittain lastenistuimessa ikkunan vieressä. Ikkunassa oli joulunpunaiset verhot, joita poika välillä työnsi suuhunsa. Näin oli tapahtunut myös edeltävänä päivänä. Verhosta löytyikin pienet hampaanjäljet. Pojan ylätuhampaat olivat juuri puhjennet. Verhon hankautuminen ylä- ja alahampaiden välissä todennäköisesti sai väriä irtoamaan kankaasta. Äiti muisti myös ottaneensa aiemmin kuvan tilanteesta, jossa poika imeskelee punaisia verhoja (**KUVA 2**). Sittenmin poika on pidetty kauempana verhoista. Punaisia ulosteita ei ole enää esiintynyt ja poika on voinut kaikin puolin hyvin. ■

KUVA 2.

EEVA NIKKOLA, LT, lastentautien erikoislääkäri
HUS, Uusi lastensairaala